

Első az oltár

Időpont: 1957. március 17. Bőjt 2. vasárnapja

Helyszín: Ménfőcsanak

Alapige: 1Móz 8,15-20

És szóla az Isten Noénak, mondván: Menj ki a bárkából te és a te feleséged, a te fiaid, és a te fiaid feleségei te veled.

Minden vadat, mely veled van, minden testből, madarat, barmot, és minden földön csúszó-mászó állatot vígy ki magaddal, hogy nyüzsgjenek a földön, szaporodjanak és sokasodjanak a földön.

Kiméne azért Noé és az ő fiai, az ő felesége, és az ő fiainak feleségei ő vele.

Minden állat, minden csúszó-mászó, minden madár, minden ami mozog a földön, kijöve a bárkából az ő neme szerint.

És oltárt építe Noé az Úrnak, és vőn minden tiszta állatból és minden tiszta madárból, és áldozék égőáldozattal az oltáron.

Keresztyén Gyülekezet! Szeretett Testvéreim az Úrban! Akik csak kicsit is ismerősek a biblia lapjaival, azok tudják, hogy a felolvasott Ige az özönvíz történetének végéről való. Csodálatos az, ami itt élénk tárul. Vége van az özönvíznek, elállt az eső, szikkadni kezd már a tájék, miután a hatalmas vízözön lefutott már s a bárka megfeneklik az Ararát hegyén. A másodszer kibocsátott galamb zöld olajfaággal tér vissza, jeléül annak, hogy itt az ideje a bárkából való szabadulásnak. Isten kiadta a parancsot Noénak: Menj ki a bárkából családdal és az állatokkal együtt. Korábban hiába akart volna Noé kimenni, nem tehetette, mert a bárka ajtaját Isten zárta be, mikor bevonult a bárkába családjával és azt csak Isten nyithatta ki. Milyen borzalmas látvány fogadhatta Noét, mikor kilépett a bárkából! Akik látták a tájat a dunai árvíz visszavonulása után, azoknak van némi kapcsolópontjuk az özönvíz utáni táj elképzeléséhez. Iszaptenger, amerre a szem ellát, csupasz fák, amelyeknek a koronája felfogta, megakasztotta a sok szemetet, amit a víz magával sodort. Az iszapba félig betemetett emberi és állati hullák. Borzalmas kép lehetett. Nem volt talpalatnyi hely, ahová az ember kívánczolt volna letelepedni. Az elpusztított világ helyén új világot kellett teremteni s ennek minden feladata arra a nyolc emberre várt, akikből Noé családja állott. Vajon, mi volt az első tennivaló?

A magunk esze szerint az első tennivaló talán a temetés volna. A sok holttest megfertőzi a levegőt, veszélyezteti az élők életét s azonkívül a látványa sem kívánatos. Természetes volna, ha Noé azt mondaná családja férfitagjainak, gyorsan kezdjünk neki sírt ásni s temessük el az embereket legalább azon a területen, ameddig a szemünk ellát. Azon sem csodálkoznánk, ha Noé nem a temetésre gondolt volna, hanem fákat vágott volna ki a fiaival, hogy karámot készítsen a félévi bebörtönözés után szabadon engedett állatok számára, hogy azok szét ne szaladjanak. És abban sem lenne semmi megütközni való, ha a bárkából való kiszabadulásuk után első dolguk az lett volna, hogy valami friss ennivaló, gyümölcs után kutassanak a maguk számára és friss zöld után az állatok számára. És nem lehetne kifogásolnunk azt sem, ha Noé és fiai a megművelendő földterület kiszemeléséhez kezdtek volna s azután a megmunkáláshoz készültek volna elő, hiszen a vetés után még hosszú idő telik el, míg aratásra kerülhet a sor, hogy kenyér legyen a vetésből az éhes ember számára. Az a legnagyobb csoda ebben a történetben, hogy az emberi ész okoskodása szerint érthető egyik dolgot sem cselekedték a kiszabadulásuk után, hanem Noé azt mondta: Első az oltár! Minden más várhat. A kegyelet is, az állatok karámja, a konyha szükséglete, minden várhat, csak az Isten iránti hála nem! Az első dolgunk: oltárt építeni Istennek! Nem csináltak addig semmit, míg ki nem keresték a megfelelő

köveket az oltárépítéshez és meg nem építették az oltárt Istennek. Nem volt az művészi oltár, faragatlan sziklákból rótták össze, mégis az van megírva, hogy ez az oltár nagyon kedves volt Istennek. Az illat, amely az oltárról feléje szállt, jó illat volt. Miért? Mert a világ romba dőlése után az újjáépítést Noé az oltárral kezdte és ez vallomás volt az Isten iránti szerelemről.

Nem egyedülálló történet ez. Az egyháztörténelem szívet megleltető csodálatos történeteket beszél arról, hogy Noé istenszeretete nem halt ki az emberből. Voltak és vannak emberek, akik úgy érezték és úgy érzik, hogy az első mindig Isten és az Ő oltára! Két történetet szeretnék elmondani ezzel kapcsolatban. Mind a kettő Magyarországon történt. A második világháború végén sok minden összedőlt és megrongálódott, megrongálódott a budapesti Deák-téri templom is. Több találatot kapott. Mikor az első istentiszteletet tartották benne, kihirdették, hogy istentisztelet végeztével offertóriumot tartanak a templom rendbehozatalának céljára. Nehéz idők jártak akkor, mégis, mikor összeszámolták az offertóriumot, egy arany jegygyűrűt is találtak az adományok között. A jegygyűrű mindenkinek drága nemcsak azért, mert aranyból van, hanem az emlék-értéke miatt drága. Az emlék-érték a legnagyobb érték az ember előtt. Nem lehet ezt forintban kifejezni, sem megfizetni. A jegygyűrűben ott van a saját fiatalságom, életem legszebb időszakának emléke. Nagy dolog az, mikor egy romba dőlt világban egy romba dőlt templom újjáépítésénél nem tanácskozik testtel és vérrel, hanem belenyúl a zsebébe a kifosztott ember s mikor semminek találja azt, ami a zsebében van, akkor lehúzza az ujjáról a jegygyűrűjét és azt teszi oda az oltárra. Pedig abban az időben, amikor megkezdődött a pénz hígulása és egyszerre mindenki milliomos lett s ugyanakkor mindenki koldus is lett, egy jegygyűrű talán az éhínségtől mentett meg egy családot. Ezt a jegygyűrűt erre nem adta oda a tulajdonosa, de odaadta az Isten oltárára! Látod, testvérem, ebben az emberben is Noé istenszeretete lehetett. Szívében a Noé szíve dobogott: első az Isten, első az oltár!

A másik történetnek szemtanúja voltam. A második világháború végén, Nyíregyházán történt. A város hatalmas tanyavilága az ostrom idején el volt zárva a várostól, a templomtól. Mikor először merészkedtek ki az emberek a tanyák elzárt világából s elindultak a város felé, az első, amit a szemük keresett, a templomtorony volt. Milyen örömet jelentett számukra, mikor meglátták a messze országúton, vagy dűlőúton, hogy áll a torony. Míg be nem értek a városba, az eszük azon forgott, vajon ép-e a templom? Láttam egy öreg parasztembert, aki amikor beérkezett a templomhoz, átölelte a templom sarokkövét és ráborult zokogva afölötti örömeiben, hogy ép a templom. Ennek az embernek is első volt a templom. Ki tudja, mi minden kárt szenvedett a saját gazdaságában? Lehet, hogy elhajtották a lovait, minden gondnal nevelt állatját, lehet, hogy kifosztották a magtárát, lehet, hogy frissen ásott sír volt a kertjében és koporsó híján egy szekrényben temette el a legkedvesebb hozzátartozóját, de neki most mindennél fontosabb volt az, hogy áll-e a templom, szól-e a harang és hirdettetik-e Isten Igéje?

Mikor a kis ménfői gyülekezet szívében álmokat álmodott, azok között ott volt mindig a templom is. Az oltár utáni vágy. Volt idő, amikor ez sokkal könnyebben ment volna. Akkor mégsem épült meg, mert ahhoz, hogy az ember Isten értékét megismerje, ahhoz szükség van arra, hogy előbb ezt tudja kiáltani: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?! Amíg Isten közel van hozzám, addig nem becsülöm meg, amikor Isten visszahúzódik, akkor kétségbeesve sikoltok utána. Ahhoz, hogy az ember meglássa, milyen drága kincs az oltár, ahhoz össze kell dűlnie egy világnak. Most, amikor sokkal nehezebb egy régi álmot megvalósítani, most látjátok meg, hogy mégis első a templom, első az oltár.

Persze ezt így sokkal könnyebb kimondani, mint mindezt vállalni. Könnyű nagy lelkesedéssel egy elszánt pillanatban vallani, hogy első az oltár, mint ezt meg is mutatni. A hétköznapi szürkeségében, a mindennapi élet áldozatában mutatkozik majd meg, hogy

valóban igaz-e az, hogy első az oltár. Ma elhiszem, hogy ma ti is boldogan mondtok igent Noé első cselekedetére, hogy első az oltár, de kérdezem, hogy mikor majd azt látjátok, hogy semmiből nem épül a templom, Isten a templomot mindig nehezen adja, a templomfalakban mindig veríték, vér és áldozat van s titóletek is áldozatot követel a templom, akkor is első lesz-e a számotokra az oltár? Vagy majd azt mondjátok, hogy nagyobb fába vágtuk a fejszénket, mint amivel megbirkózhatunk, mert erre is, arra is kellene pénz és így utoljára marad a templom ügye a szükségletek közt? Legyen első az oltár, első a templom, mikor áldozatot követel, akkor is.

E világ gyermekei így állítják össze a szükségletek sorrendjét: első a kenyér, azután a ruha, tüzelő, stb. és utolsó az Isten. Isten gyermekeinél pedig ez a sorrend: Isten, azután a kenyér, ruha stb. Így engedelmeskednek annak a Jézusnak, aki azt mondta: Keressétek először Isten országát és annak igazságát s a többiek mind megadatnak néktek. Mikor szorít a helyzet, e világ gyermekei Istenen spórolnak, holott ez a legnagyobb ostobaság. Isten gyermekei máson spórolnak s nem az Isten ügyén. Ne felejtsetek el, hogy mikor templom épül, az munkát és törődést is követel. Az a templom, amelyen a hívek keze nem dolgozott, amelyet csak fizetett emberek építettek, az nem állandó. Az a templom a drága, amelyikre azt mondhatom, hogy abban benne van az én kezem munkája is, s amelyre úgy mutathatok a fiamnak: látod, ennek a templomnak a falán édesapád is dolgozott. Vajon, első lesz-e néktek a templom és az oltár akkor is, amikor az építkezés munkájára hív benneteket? Vagy azt fogjátok mondani, mint a példázatbeli ember, hogy feleséget vettem, azért nem mehetek, vagy öt iga ökröt vettem, ezért nem érek rá. Nem olyan egyszerű, testvéreim, a hétköznapi egyszerű életében vállalni azt, hogy első a templom és az oltár.

És ha majd egyszer eljön az idő, amikor utoljára gyűlünk össze ebben az iskolában azért, hogy megköszönjük Istennek, hogy itt hajlékot adott nekünk és hirdettette az Ő Igéjét és elindulunk innen az új hajlék felé, vajon, akkor is első lesz-e néktek az oltár? Mert hiába épül fel a legszebb templom, hiába hoz érte áldozatot a gyülekezet, hiába jár csodájára minden művészlélek, az a templom, amelyből hiányzik a gyülekezet, az kriptá és nem az élő Isten háza. A templom legszebb díszé a gyülekezet, amely szereti a templomot. Vajon, akkor is első lesz-e néktek a templom és az oltár?

Kérdések ezek, amelyekre nem a ma ad választ. Erre majd az elkövetkezendő idők fognak választ adni. Reám csak annyi tartozik, hogy megmondjam, az elkövetkezendő idők ezeket a kérdéseket néktek fel fogják tenni. Imádkozom azért, hogy amit itt most elkezdünk, az folytatódjék és fejeződjék be Isten szent nevében és ez a gyülekezet vállalja mindenkor azt, hogy egy új világ építésénél első az Isten háza, első az oltár minden áron, mert minden más ez után majd megadatik nekünk.

Ámen.